

Žďárská cisterciácká krajina získala evropskou prestižní značku

Událost, rovnající se významem přijetí zelenohorského kostela na světový seznam UNESCO. To je nedávné udělení značky Evropské kulturní dědictví žďárské cisterciácké krajiny.

■ Lenka Kopčáková

Dějinná událost v historii Žďáru přišla přesně 30 let od zapsání kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře na seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Mimořádnost spočívá v získání prestižní značky Evropské kulturní dědictví (European Heritage Label - EHL). Tu Žďáru 11. dubna 2024 udělila Evropská komise v belgických Antverpách.

Žďársko je součástí mezinárodní sítě Cisterciacapes, v níž se nachází 17 cisterciáckých kulturních krajín z pěti evropských zemí. Ty všechny propojuje společné dědictví cisterciáckého řádu.

Tento nadnárodní projekt spojuje 17 cisterciáckých klášterních krajín v Německu, Rakousku, Česku, Polsku a Slovinsku. Žďár nese mezinárodní značku EHL jako teprve čtvrté české město a řadí se po bok Plasů (s Mariánskou Týnicí), Velehradu a Vyššího Brodu. V rámci mezinárodní sítě vznikl systém vzájemně propojených poutních stezek se značkou EHL.

Ve Žďáře nad Sázavou došlo v sobotu 27. 4. ke slavnostnímu otevření centrální linie Cesty cisterciáků. Zdejší stezky byly slavnostně otevřeny za mezinárodní účasti partnerů z dalších zemí.

„Nositelem našeho projektu je město, velmi se angažovala i farnost (Zelená hora) a Zámek Kinských (okolí). Těch pět let to naši lidé velmi dobře a poctivě odpracovali,“ chválí starosta Martin Mrkos (Žďár-ŽM) dlouhodobé úsilí.

Stezky za půl miliónu

Dvě stezky ve žďárské cisterciácké krajiny budou spojit město, klášter a okolní krajinu. První v délce 15 km a druhá 2 km. „Budou vyznačeny v českém, anglickém a německém jazyce, design značení bude respektovat mezinárodní systém v síti cisterciácké krajiny,“ popisuje starosta.

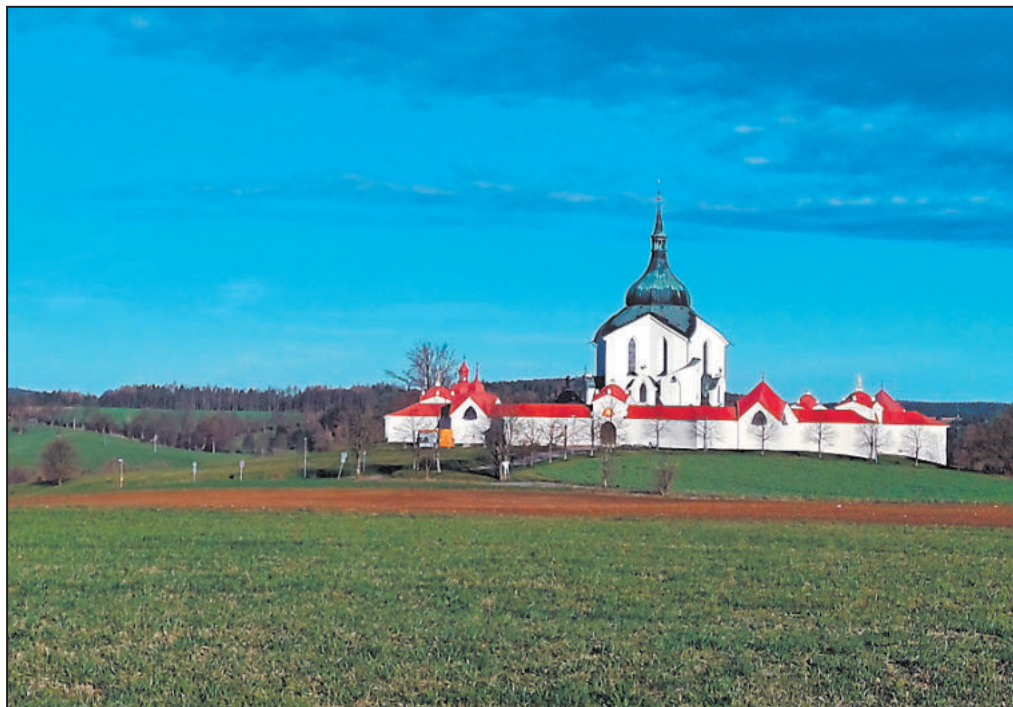
Slavnost 27. 4. proběhla v době tisku ŽN. Dle plánu měla začít v ambitu poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, kde byl představen celý projekt.

Po symbolickém předání pastýřské hole čekala účastníci výprava zdejší cisterciáckou krajinou, při níž měl zaznít výklad k připravovaným stezkám.

Jak dále starosta informuje, vyznačení stezek proběhne v následujících týdnech a měsících.

První cisterciáckí mniši přišli do Žďáru s úmyslem založit zde klášter, v roce 1252 z Pomuku. Na Žďársku jsou s cisterciáky spojené krajinné prvky jako rybníky, hamry, hospodářské dvory, lesy či pole. Stezky ukáží dochovaný ráz a charakter krajiny, jak jej tento řád po staletí formoval.

Takových krajín už je jako šafránu a značku EHL získá jen hrstka projektů.

DOMINANTOU ve zdejší cisterciácké krajiny je nepochybně Zelená hora.

Foto: Lenka Kopčáková

„Získání značky EHL je pro nás takové druhé UNESCO a věřím, že budoucí návštěvníci si odnesou otisk evropských hodnot, které cisterciáci do evropské i zdejší kultury vnesli,“ očekává starosta. Předpokládaná hodnota realizace žďárských cisterciáckých stezek je 500 tisíc korun.

Starou radnici čeká obnova

V souvislosti se získanou značkou EHL se Žďár pustí i do rekonstrukce Staré radnice ze 16. století, kde vznikne nové návštěvnícké centrum. Cílem je představit zdejší „Cestu cisterciáků“ a turisty směřovat za poznáním zdejší kulturní krajiny a staveb.

Jak Martin Mrkos vysvětluje, interiér Staré radnice byl poplatný své době. Zařízení je zhruba z konce 80. let 20. století.

„Nově se z radnice stane skutečně moderní centrum a těžiště města. Způsob rekonstrukce jsme plánovali v úzké spolupráci s památkáři. Interiér dostane moderní prvky, ale zůstane zachována ona materie historicky ceněných částí,“ ujišťuje.

Změn dozná i venkovní fasáda Staré radnice, která bude nově řešena monochromaticky. „Současná podoba totiž neodpovídá barevně a esteticky historickému kontextu,“ poukazuje starosta.

Radnice byla postavena v roce 1580 jako jednopatrová pozdně renesanční budova s jednoduchou štukovou výzdobou a valbovou střechou. V průčelí prvního patra byl v roce 1707 osazen barevný znak města.

Radnice prošla několika přestavbami, naposledy po požáru v roce 1864, při němž vzala za své její

původní věžička s hodinami. Ta již nebyla nikdy obnovena. Radnice tehdy dostala styl romantického historismu.

Předpokládaná hodnota rekonstrukce SR je 33 mil. Kč. Žďár si na ni požádal o dotaci z projektu „Cisterciácká krajina“. Žádá cca 1,3 mil. €.

„To ale neznamená, že získáme celou částku. Současně čekáme na návrh smlouvy a dozvíme se konkrétní objem dotace pro nás“ vysvětluje starosta.

Harmonogram prací:

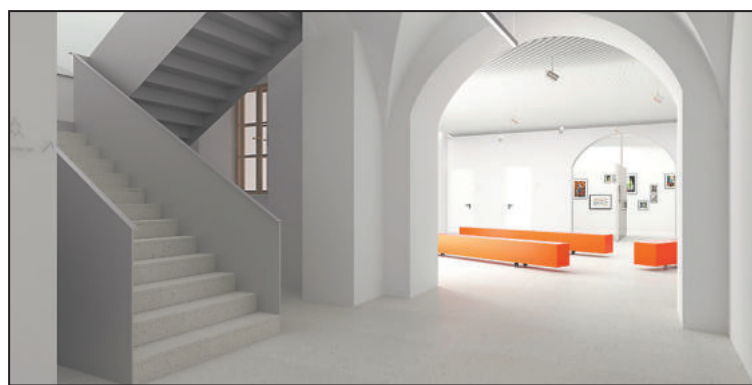
Podle starosty chce město do podzimu vybrat zhotovitele, vlastní rekonstrukce má začít v lednu 2025.

Celá Stará radnice získá bezbariérový přístup, tedy i obřadní síň v prvním patře, kam povede výtah. Při občanských obřadech jako svatby a vítání občánků již nebude problém s dopravou hůře pohyblivých hostů a kočárků.

„V přízemí, kde jsou dnes nešikovně řešené různé úrovně podlah, bude jejich výška sjednocena. Do vchodu radnice povede nájezdová rampa pro handicapované,“ naznačuje starosta.

Současné infocentrum v přízemí zůstane, čeká jej modernizace a dispoziční přeskupení. K němu přibude v mážhausu radnice návštěvnícké centrum pro projekt cisterciácké krajiny a zhruba v dnešní zimní zahradě bude vystavena Kosinkova sbírka, zachycující žďárskou krajinu z pohledu umělce.

„Kde bude po dobu rekonstrukce Staré radnice probíhat oddávání, zatím řešíme,“ uvádí pro úplnost starosta.

VIZUALIZACE přízemí Staré radnice po rekonstrukci: 1) mážhaus; 2) schodiště a cesta ke Kosinkově sbírce.

Zdroj: archiv města